

ПРОЦЕДУРА ВИКОРИСТАННЯ НОВОЇ КОМП'ЮТЕРИЗОВАНОЇ ТРАНЗИТНОЇ СИСТЕМИ

Козарійчук Д. В.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри юриспруденції
Чернівецький інститут*

*Міжнародного гуманітарного університету
м. Чернівці, Україна*

З набуттям незалежності Україна взяла євроінтеграційний вектор та приводить вітчизняне законодавство до світових норм, правил та стандартів, особливо це торкається галузей, що найбільше відіграють роль у економічній могутності держави. Взяті на себе зобов'язання України за Угодою про асоціацію з ЄС поштовхнули до застосування комплексних заходів, спрямованих на реформування митного законодавства та організації митного контролю товарів, які перетинають кордон Україна-ЄС, а головне на спрощення процедури транзиту між Україною та ЄС з ціллю підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Питання адаптації законодавства України у сфері митної справи до законодавства ЄС, впровадження світових та європейських практик у митній діяльності в Україні у своїх працях розглядали такі науковці: Бережнюк І.Г., Герчаківський С.Д., Додін Є.В., Дорофеева Л.М., Кормич Б.А., Пашко П.В., Сидорович О.Ю., Ченцов В.В. та ін.

Серед зобов'язань нашої країни з виконання положень Угоди про асоціацію з ЄС доволі важливим є приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту (далі – Конвенція) та імплементації норм цієї Конвенції у вітчизняне митне законодавство у сфері митної справи [1]. Так, для організації та здійснення спільного режиму транзиту товарів через митну територію України, порядок і умови переміщення таких товарів митною територію України у спільному режимі транзиту, здійснення митних формальностей, застосування механізму гарантування сплати митного боргу, застосування спеціальних транзитних спрощень та інші особливості здійснення операцій спільного режиму транзиту прийнято Закон України «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи» [2], який набрав чинності 25 березня 2020 року.

Наступним кроком у порядок втілення норм Конвенції необхідно відзначити прийняття Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу» від 13.07.2023 р. № 3229-IX [3], який суттєво змінив правила митного контролю та митного забезпечення доставки товарів, а головне, з цього часу українська митниця переходить до повноцінного застосування системи NCTS як для міжнародних перевезень так й для внутрішнього перевезення товарів, що знаходяться під митним контролем. NCTS дає можливість налагодити обмін інформацією про всі етапи митного оформлення транзиту товарів з використанням електронних повідомлень в режимі реального часу та підвищити ефективність використання механізму аналізу ризиків.

Взагалі, застосування NCTS Україною розпочалося ще 16 листопада 2020 року і мало відбуватися у декілька етапів (фаз). Наприклад, Пілотний проект (16 листопада 2020 р. – 16 березня 2021 р.), Національне застосування (17 березня 2021 р. – 30 вересня 2022 р.) та міжнародне застосування (початок – 1 жовтня 2022 р.).

Україна стала 36-ою країною-учасницею Конвенції про процедуру спільного транзиту, серед яких: ЄС, Великобританія, країни EFTA, Туреччина, Північна Македонія та Сербія [4], що дозволяє не лише підвищити транзитний потенціал нашої держави, а й ефективніше протидіяти митним правопорушенням під час переміщення товарів через митний кордон України.

Ще одним кроком, імплементації норм про спільний транзит Україна-ЄС стало прийняття наказу Міністерства фінансів України «Про деякі питання забезпечення сплати митного боргу в режимі спільного транзиту» від 6 квітня 2021 року № 200 [5]. Цей наказ практично завершив формування законодавчої бази для застосування гарантій в NCTS та розблокував можливість застосування гарантій у формі документів фінансових гарантів відповідно до Закону 78-IX. У той час як до цього єдиним варіантом гарантування при переміщенні товарів в режимі спільного транзиту була грошова застава [6].

На сьогоднішній день триває процес завершення остаточної етапі застосування NCTS, на якому Держмитслужба України взяла на себе зобов'язання перейти не пізніше 1 травня 2024 р. з урахуванням готовності нового Порталу трейдера та/або брокерського програмного забезпечення до повноцінної взаємодії відповідно до вимог NCTS Фаза 5.

Прийняття Закону України «Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи» дозволить застосовувати Україні європейські транзитні правила, що дасть

можливість підприємствам використовувати єдину митну декларацію та єдину гарантію для переміщення товарів від країни-виробника до країни-призначення через всі кордони Договірних сторін Конвенції про процедуру спільного транзиту без затримок

Література:

1. Конвенція про процедуру спільного транзиту від 20.05.1987 р. *Офіційний вісник Європейських Співтовариств*. 1987 р. L226. С. 2. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-87#Text

2. Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи: Закон України від 12.09.2019 р. № 78-І. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 41. Ст. 232.

3. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу: Закон України від 13.07.2023 р. № 3229-ІХ. *Відомості Верховної Ради*. 2023. № 84. ст. 306. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3229-20#Text>

4. Режим спільного транзиту. URL. https://mof.gov.ua/uk/common_transit_mode-473

5. Про деякі питання забезпечення сплати митного боргу в режимі спільного транзиту : наказ Міністерства фінансів України від 6 квітня 2021 р. № 200.

6. Про повномасштабне застосування національної електронної транзитної системи : Наказ Державної митної служби України від 19.03.2021 № 191.